

Peterc in Veliki petek.

Mežikova velika muca — bila je vsa rumeno-lisasta, da je bila za las podobna majhnemu tigru — je šla tisti dan prvič na lov. Pomladno solnce je sijalo prav prijetno in toplo. In po solnčnih rebrih se je videla že zelena drobna travica, ki je bila vzbrstela kar čez noč. Muca se je pretegnila zadovoljno trikrat in je pomežiknila solncu, kot bi hotela reči: »Glej ga, glej, zaspanca! Kaj si se vendar enkrat vzdramilo? Mijav - krnjav!«

Na prag je stopil Mežikov Peterc. Pogledal je proti rebro, pa je zagledal muco. In se je začudil Mežikov Peterc. »Glej jo no! To muco poglej! I, kam se neki spravlja?« je izpregovoril Peterc. »Da bi jo krt ugriznil v rep! Ti pribita muca ti! Ali slišiš? Kam se pa napravljaš?«

»Mijav — krnjav, krnjav!« je odgovorila muca in je zamahnila s tačico, češ: »Moder bodi, moder, ti Peterc! Kaj tebi mar, kam jaz grem! Če hočem, tudi v deveto deželo Kolovozijo. Kaj tebi mar, Peterc, ti krnjavi krnjav!« — Tako si je mislila muca. Naglo se je nato okrenila in se je zaprašila po rebri navzgor. Nekje gori se je ustavila, pa je prežala prihuljeno na nekaj. Potem je skočila; zagrabila je nekaj z zobmi in je renčé izginila v grmovje.

»Ojej,« je zaklical Peterc in je sklenil roke. In tedaj se je domislil hipoma, kaj je zgrabila muca. Miško je ujela, nič drugega nego miško! Na, pa jo je pohrustala zdaj, resnično jo je pohrustala! Danes je pa Veliki petek, in danes ne sme jesti nihče mesa. A ta nesrečna muca je pojedla kar celo miško! Ojej, ojej!... In Peterc je sklepal z rokami in resnično ga je bilo strah velikega greha, ki ga je napravila muca, ta nesrečna muca.

Naravnost v hišo je letel, v kuhinjo je šel, kjer je snažila mati posodo. »Ojej, mama!« je zatarnal. »Poglejte nesrečo, veliko nesrečo. Veliki petek je danes, o, takó velik post! A ta muca, ta nesrečna muca! Glejte, mama. Kar na reber je zbežala, pa je pohrustala celo miško!«

Mati se je nasmehnila, ko je videla Peterčevo silno ogorčenje. »Peterc, Peterc,« mu je rekla in ga je poučila. »Prav je, da se razvnešaš tako. Resnično je prav. A moraš tudi malo pomisliti, da žival ni človek. Ali ima žival pamet? Kaj misliš, da pozna žival našo sveto vero? Ti imaš dušo, ki jo moraš varovati pazljivo, da jo zveličaš. A žival nima duše in tudi pameti ne, da bi mogla spoznavati pravo in nepravo. Zato pa tudi muca ne vé, da je danes žalostni spomin Odrešenikove smrti, in da se raditega posti ves široki krščanski svet. Ali si razumel, Peterc?«

Mali Peterc je sklonil glavo. Tri trenutke je pomišljal, potem je pa pokimal z glavo. Pogledal je mater, pa je rekel: »Razumel sem, mama ... Res je to čudno. Veste, mama, že ves dan mislim, kako bo danes v cerkvi. Oh, mama, kar pojdiva. Veste, tako težko že čakam.«

»Ej, počakaj! Saj ni še poldan,« je odgovorila mati in je pričela spet snažiti posodo. Peterc pa se je spravil na dvorišče. Tam se je pasel petelin s svojo kurjo družino. Brskal je petelin po mehki zemlji in ravno, ko je prišel Peterc do njega, je izvlekel iz črne zemlje mastnega črva. Zakukurikale so kokoši in so se pričele drenjati okrog njega.

»Glej ga no!« je izpregovoril Peterc. »Tudi petelin nima pameti. Tudi on ne vé, da je na današnji dan umrl naš dobri Zveličar. Še zvonovi ne pojo, a kaj šele ljudje! Glej ga no!« — In Peterc je uprl roke ob boke, pa je gledal kurjo družino. »Kokoko,« je rekel še enkrat petelin. A takrat se je zaprašila grahorka k njemu, in kakor bi trenil, je zgrabila črva s kljunom in je bežala z njim preko dvorišča. Glasno kokotajoč pa vse kure za njo. Petelin je skočil na kup gnoja. Zamahnil je s perutmi in je zapel na ves glas: »Kikeriki-i ...«

Peterc je stopil k njemu. »Kaj se dereš, ti gízda-lin?« ga je nagovoril. »Ali ne veš, da danes niti zvonovi ne pojo? Ha, ti gízda-lin? Ti nimaš pameti, še malo je nimaš. Mama so rekli tako. Ti si neumen, strašno si neumen! Žival si, zato pa še malo, malo pameti nimaš. Ali si slišal, petelinček?«

Petelin ga je pogledal in je pomežiknil trikrat z očmi. »Kokó, kokó?« se je vzrepenčil. Stopil je naprej in je trl s perutmi. »Kokó, kokó?« je ponovil ves srdit. — »Ojej, zdaj me bo okavsala,« se je prestrašil Peterc in je jel bežati z dvorišča. Petelin je pa gledal za njim in je zapel še enkrat zmagonosno, da se je slišalo daleč naokrog: »Kikeriki, Peterc beži!« — A Peterc ga ni slišal več. Že je stopil v vežo, kjer je zagledal očeta. Muzal se mu je oče, pa ga je izpraševal: »No, kaj, Peterc? No, kaj bo danes?«

»Mhm,« je odgovarjal Peterc. »Z mamó greva v cerkev. Božji grob bova videla in vojščake, ki stražijo božji grob. Mhm, to bo lepo...«

»No, pa kaj še?« je izpraševal oče. »No, pa kaj še drugega? Ali se več ne spominjaš, kaj je bilo lani? Ali več ne veš, kaj je bilo zunaj pred cerkvijo?«

Peterc se je zamislil za trenutek. A potem je tlesknil z rokami. »O, vem, oče, o, vem!« je dejal. »Klopotci in ropotulje so drdrali, da joj. Pa ste mi rekli, da mi kupite letos klopotec, da klopocem z drugimi otroki. Mhm, tako ste mi rekli, oče. A niste mi kupili klopotca.«

Oče se je namuznil. Zganil je z rokami, ki jih je imel skrite za hrbtom. In glej, kar naenkrat se je oglasilo nekaj in je reklo: »Klip - klop.« — Peterc je kar poskočil za očetov hrbet in je pričel klicati na glas: »Ojej, klopotec! Resnično je klopotec... Oče, dajte mi klopotec! Dajte mi lepi klopotec! Prosim, prosim, oče.«

Seveda, Petercu ni bilo treba dolgo prositi. Oče mu je dal klopotec. Saj ga je kupil samo za Peterca, in zakaj bi mu ga ne dal? Peterc je bil ves vesel in je pričel klopotati, da je šlo skozi ušesa. Materi ni bilo všeč to klopotanje. Zato je pa tudi stopila iz kuhinje in je pokarala Peterca: »Ne rogovili tako, Peterc! Kdo te bo poslušal? Ha, ti Peterc? Kdo te bo poslušal? Kar tiho bodi! Drugače ti vržem klopotec v ogenj.«

»Ojej,« se je zbal Peterc, pa je bil tiho. Odšel je na dvorišče in tam je klopotal, kolikor mu je bilo

drago. Pa je tudi resnično lepo klopotal Peterčev klopotec. Petelin je zakukurikal, ko ga je zaslišal, in kure so zakokodajsale prestrašeno. Škočue so preko plota in so zbežale na vrt. A kar so napravile kokoši, to je napravil tudi petelin. Tako je ostal Peterc sam s svojim klopotcem na dvorišču in je klopotal, klopotal...

Popoldne sta se napravila z materjo praznično in sta se napotila v pol ure oddaljeno farno vas. Peterc je držal ponosno v desnici svoj klopotec in se je oziral ponosno na vse strani, če ga kdo vidi. Srečavala sta dosti ljudi, ki so se vračali iz cerkve domov. »Bog daj, Bog daj!« so ju pozdravljali. »Nekaj pozna bodeta, pozna!«

»Bog daj!« je odgovorila Mežikovka. »Pozna sva. A kaj se hoče? Delo, delo zadržuje človeka. Pa ne moreš, kakor bi hotel.«

Naposled sta pa le dospela v cerkev. Malo ljudi je bilo ob tistem času notri. Mati je prekrizala malega Peterca z blagoslovljeno vodo. Potem pa ga je peljala za roko proti stranskemu oltarju, kjer je bil napravljen božji grob. Peterc je stopal po prstih in se je bližal v svetem strahu božjemu grobu. Pokleknila sta in sta se pokrizala. Peterc je gledal naravnost v grob, kjer je ležal Odrešenik. Krogin-krog so stale visoke rože, in nebroj rdečih lučk je trepetalo in je obsvetljevalo jasni, blede obraz Zveličarjev. Kraj groba so pa stali nepremično visoki vojščaki, naslonjeni na dolge sulice.

Peterc se je zdrznil in navdala ga je sveta groza. Pričel je šepetati in moliti. Vse molitve je zmolil, kar jih je znal. Potem je pa gledal spet zamaknjen v božji grob. Hudo mu je postalo, ko je premišljeval, koliko je moral pretrpeti božji Odrešenik in kako so ga mučili hudobni Judje. Oj, da bi bil on zraven in da bi bil imel tisto moč, kakor jo je imel Samson, o katerem mu je pravila mati enkrat! Gorje bi bilo Judom, gorje!

A Peterc je bil še premlad. Saj ni štel niti šest let. Vedel je, kako je slab, in vedel je, da ga še lahko vzame Bavbav, ako ni priden in se ne drži skrbno

varnega materinega krila. Oj, vedel je Peterc to, in zato tudi ni mogel opraviti ničesar. Saj se je še bal visokih vojščakov, ki so dremali pri božjem grobu, naslonjeni na dolge sulice.

A vendar je nekaj sklenil tedaj mali Peterc. Tako je sklenil: »Ljubi Zveličar! Rad te bom imel vedno in bom poslušal tvoje besede. Ljubi Zveličar! Prosim te lepo, imej tudi mene rad in bodi vedno z mano.«

Tako je sklenil Peterc. Pred oltar je stopil tedaj gospod župnik in je pričel sveto opravilo. V zvoniku se je oglasila raglja, in tedaj je vstala mati in za njo Peterc. Mati ga je prijela za roko pa ga je peljala iz cerkve. »Peterc,« je rekla, »glej, tam so otroci. Pojdi tudi ti k njim in klopoči, kadar bodo začeli drugi. Lepo me počakaj. Potem pa greva domov.«

Peterc se je pridružil otrokom, ki so čakali pridno in mirno, kdaj se oglasi stara raglja v zvoniku. In čakali so dolgo in nestrpno. Končno je vendar zaragljalo nad njimi. In tedaj so pričeli otroci. Ropotalo je in klopotalo, da se je slišalo daleč, daleč po vasi. Peterc je mahal s svojim klopotcem tako zelo, da je bil ves rdeč in da sta ga pričeli boleti roki.

A tudi to je ponehalo. Kajti raglja v zvoniku je utihnila, in za njo je utihnil tudi ropot in klopot kraj cerkvenih vrat. Ljudje so stopili iz cerkve, in prišla je tudi Peterčeva mati. Odšla sta s Petercem proti domu, in Peterc je pripovedoval materi spotoma ves srečen, kako dobro je klopotal s svojim klopotcem. Naposled je utihnil za tri trenutke, kakor bi se bil nekam zamislil. Naenkrat je pa dvignil glavo in je vprašal: »Slišite, mama? Ali veste, zakaj smo klopotali in ropotali danes tako hudo pred cerkvijo? Ali veste, mama?«

Mati je prikimala in je odgovorila: »Vem, Peterc, in ti tudi povem. Glej, hudobni Judje so križali na današnji dan Odrešenika. Umrli je Gospod na križu za naše grehe. In glej, ko je umrl, je nastala tema. Silen potres je zamajal vso zemljo, da je pokala in so se odpirali grobovi. Dà, bili so grozni trenutki, ko je zabučalo po zemlji. Veš, in v spomin

na oni potres ste ropotali in klopotali danes pred cerkvijo.«

»Mhm,« je dejal Peterc in je pokimal z glavo. Potem se je pa spet zamislil in je stopal molče kraj matere. Na jutrišnji dan je mislil Peterc, na lepo vstajenje in procesijo. Oj, to bo krasno, to bo lepo!

Mračilo se je že, ko sta prispela z materjo domov.

Druugo dopoldne je pa stopil Peterc spet na dvorišče. Tam so se pasle kure, in tudi petelin je stopal okrog njih. Peterc jih je zagledal, pa je stopil k njim. »Ve kure in tudi ti petelinček, ali veste, da ste vsi nesrečne stvari na svetu? Ali veste? vas vprašam.«

»Koko, koko?« se je oglasil petelin in je že pričel tretji s perutnicami. Peterc je stopil za korak nazaj in je nadaljeval še glasneje: »Nesrečne stvari ste, ker niti ne veste, da je umrl Odrešenik za nas na križu. A danes bo vstal, resnično bo vstal iz groba. Oj, to bo veselje, oj, to bo veselje! A vi ste neumni, ker ste živali, in nespametni ste, ker nimate pameti. O, da, da...«

»Mijav - krnjav!« se je oglasila za njim velika, tigrasta muca, ki se je bila priplazila iz kuhinje. Peterc se je obrnil k nji, pa ji je govoril: »Tudi ti, muca, si strašno neumna, ker nimaš pameti in si žival. Miško že še uloviš, a drugega ne znaš; ti, muca, resnično ne znaš.«

Muca ga je pogledala in se obrnila. Šla je počasi preko dvorišča in se je vlegla tam pri zidu na toplo pomladansko solnce. Tudi petelin se ni zmenil več za Peterca. Samo kokoši so stale še skupaj in so žlobudrale nekaj. A Peterc ni razumel drugega, kakor da pravijo kokoši: »Kokokoko...«

Zato je pa zmignil Peterc z rameni in se je nasmeljal. Potem pa je odšel naravnost v kuhinjo.

Na dvorišču, tam pri zidu je spala in se grela na solncu muca. Po dvorišču so pa hodile kure in so žlobudrale venomer. Tuintam je skočil petelin na kup gnoja in je zapel, da se je slišalo daleč, daleč: »Kikeriki — pomlad se budi...« Jos. Vandot.

